

De verdragsbijdrage aan het Zorginstituut Nederland (ZIN)

Deel 3 – De woonlandfactor en procedurele aspecten van de bijdrage

3. De woonlandfactor

De woonlandfactor is eind april 2006, bij Regeling van de Minister van VWS van 28 april 2006, nr. Z/VV-2679576, houdende wijziging van de Regeling zorgverzekering in verband met de gedifferentieerde berekening van de bijdrage voor verdragsgerechtigden, met terugwerkende kracht vanaf 1-1-2016 ingevoerd nadat de SBNGB proces is gevoerd tegen de Staat der Nederlanden. Zie de uitspraak van Rechtbank Den Haag: [ECLI:NL:RBSGR:2006:AV7778](#), in het bijzonder dit onderdeel:

“4.26. Deze bevinding rechtvaardigt een voorziening in dit kort geding die, samengevat, hierop neerkomt dat aan de Staat het gebod wordt opgelegd om de regeling van de artikelen 6.3.1 e.v. Rzv buiten toepassing te laten voor zover daarmee wordt bewerkstelligd dat in het buitenland wonende gepensioneerden die zich op de voet van artikel 69 lid 1 Zvw hebben aangemeld bij het CVZ, op het hier aan de orde zijnde punt een hogere bijdrage moeten betalen dan die welke de Staat ter zake moet doorbetalen aan het woonland in kwestie. Onderdeel 5 van de vorderingen van eisers wordt dus, op de hierna te vermelden wijze, toegewezen. Nu het hier gaat om een naar zijn aard voorlopige maatregel, die zich, zeker op dit gebied, niet verdraagt met een onbeperkte gelding, is er reden om te bepalen dat de voorziening vervalt (i) indien eisers niet binnen een maand na deze uitspraak ter zake een bodemprocedure tegen de Staat aanspannen en (ii) zodra in die bodemprocedure een definitief oordeel is gegeven over het geschilpunt dat tot de voorziening heeft geleid.”

Uit de argumentatie van de Rechtbank blijkt dat de voorheen bestaande formule voor de verdragsbijdrage, inhoudende dat de verdragsgerechtigde hetzelfde betaalde als de inwoner van Nederland voor AWBZ- en ZVW-dekking (afgezien van een korting van 25% op de AWBZ premie), als strijdig met het gelijkheidsbeginsel en het vrij-verkeersbeginsel van het Europese recht werd geacht. De bodemprocedure is niet gevoerd, zij het dat wel tegen de direct na dit arrest ingevoerde woonlandfactor proces is gevoerd (zie 4).

Voorts werd uitvoering gegeven aan de motie Schippers (Kamerstukken II, 2005/06, 29 689, nr. 52), waarin werd verzocht de bijdrage voor verdragsgerechtigden naar woonland te differentiëren, zodat er geen onevenwichtigheid bestaat in de bijdragen die Nederlanders in de verdragslanden opbrengen en de kosten die voor hen worden gemaakt.

De woonlandfactor werd in de Regeling Zorgverzekering per 1-1-2006 ingevoerd, zij het dat wie nadeel van de terugwerkende kracht ondervond tot 1 juli 2006 zich nog op de oude regeling voor de bijdrage mocht beroepen, wat het geval was voor landen met hoge woonlandfactoren.

De woonlandfactor is in de RZv, artikel 6.3.1. gedefinieerd als *“het getal dat wordt berekend uit de verhouding tussen de gemiddelde uitgaven voor zorg voor een persoon ten laste van de sociale zorgverzekering in het woonland van deze persoon, en de gemiddelde uitgaven voor zorg voor een persoon ten laste van de sociale zorgverzekeringen in Nederland.”*

Jaarlijks wordt de woonlandfactor voor het navolgende kalenderjaar in de Staatscourant gepubliceerd, voor 2017 [hier te vinden](#).

Ik citeer daaruit bepaalde delen voor verdere toelichting:

“De berekening van de woonlandfactor vindt plaats volgens de formule:

Woonlandfactor = gemiddelde zorgkosten woonland / gemiddelde zorgkosten Nederland

De gemiddelde zorgkosten in een woonland worden bepaald door het totaalbedrag van zorgkosten in het woonland te delen door het aantal rechthebbenden in het woonland. Op basis van beide bestanddelen komt een vast bedrag aan kosten per persoon tot stand.

De zorgkosten zijn de kosten voor die geneeskundige verstrekkingen waarop aanspraak bestaat op grond van de wetgeving inzake de sociale ziektekostenverzekering van het woonland, voor zover deze kosten door het woonland gebruikt worden bij de berekening van de gemiddelde kostenbedragen, die dit land in het kader van de toepassing van de betreffende verdragsregeling en de Europese sociale zekerheidsverordening aan andere landen in rekening brengt.

De modaliteiten van de berekening zijn vastgelegd in deze Europese verordening of in een bilateraal verdrag inzake sociale zekerheid.

Rechthebbenden zijn zij die recht hebben op geneeskundige verzorging op grond van de wetgeving over de sociale ziektekostenverzekering voor geneeskundige zorg van het woonland. Overeenkomstig de regeling is uitgegaan van alle rechthebbenden van het betreffende verdragsland, ongeacht hun status of leeftijd. Voor het bepalen van het aantal rechthebbenden zijn waar mogelijk dezelfde brongegevens gebruikt als voor de zorgkosten.

De gemiddelde zorgkosten in Nederland zijn op dezelfde wijze bepaald en resulteren eveneens in een vast bedrag aan kosten per persoon. De Nederlandse zorgkosten be-

staan uit de kosten voor geneeskundige verstrekkingen waarop aanspraak bestaat op grond van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) en de Zorgverzekeringswet, voor zover deze kosten gebruikt worden door Nederland bij de berekening van de gemiddelde kostenbedragen die Nederland aan andere landen in rekening brengt.

Voor de (historische) cijfers van vóór 2006 zijn de kosten en de respectievelijke kring van verzekerden voor de verzekeringen ingevolge de Ziekenfondswet (Zfw) en de AWBZ bepalend. Voor latere jaren wordt uitgegaan van cijfers op grond van de Zorgverzekeringswet en de AWBZ¹.

Het bedrag van gemiddelde zorgkosten per rechthebbende wordt voor deze jaren bepaald volgens de formule:

Gemiddelde zorgkosten per rechthebbende = (totale AWBZ-kosten/rechthebbenden AWBZ) + (totale Zfw (resp. Zvw)-kosten/rechthebbenden Zfw (resp. Zvw)). “

Wat betreft deze definitie zijn de volgende details nog van belang:

“Gebruik van gegevens uit bronnen

Zoals aangegeven kunnen de bronnen voor het bepalen van de gemiddelde zorgkosten per land verschillen. Gebruikte documenten hebben niet altijd een uniforme indeling en opgenomen cijfers zijn niet altijd rechtstreeks vergelijkbaar. Onderstaand zijn de randvoorwaarden genoemd, waarmee bewaakt wordt dat uit de diverse documenten zo zuiver en zo vergelijkbaar mogelijke cijfers zijn overgenomen voor de bepaling van de woonlandfactoren. Uiteraard gelden de voorwaarden zowel voor de Nederlandse bronnen als voor de bronnen van de diverse landen.

1. Gespecificeerde posten die niet zijn meegenomen bij het bepalen van de woonlandfactor:

a. kosten voor arbeidsongevallen;
b. posten die opgenomen zijn voor de kosten van niet-verzekerden. Alleen kosten die gemaakt zijn door 'rechthebbenden' (verzekerden) zijn opgenomen. De groep 'niet-verzekerden' is in de populatie ook niet opgenomen;

c. eventuele eigen betalingen (van rechthebbenden) voor zorg.

2. Bepaalde verdragslanden werken met een voorgerekend bedrag voor gemiddelde zorgkosten per rechthebbende in het land. Indien er geen verdere gegevens beschikbaar zijn, is er gebruikt gemaakt van deze gegevens.

3. Bepaalde verdragslanden werken met steekproeven voor bepaling van de componenten. Indien er geen verdere gegevens beschikbaar zijn, is gebruik gemaakt van de gegevens uit de steekproef.

4. Bepaalde verdragslanden werken met (toekomstige) schattingen voor bepaling van de componenten. Indien er geen verdere gegevens beschikbaar zijn, is er gebruikt gemaakt van deze gegevens. “

Opgemerkt zij dat de tot heden gebruikte berekeningsjaren, zie hierna, nog alle gelegen zijn voor de vervanging van de AWBZ door de WLZ, wat het noemen van AWBZ-gegevens, als hiervoor geciteerd, verklaart. De vraag is uiteraard welke, vooral voor de woonlanden, de gegevensbronnen zijn voor de berekening van de woonlandfactor en over welke jaren er berekend wordt of kan worden. Ik citeer uit de Staatscourant:

“Gegevensbronnen

De gemiddelde zorgkosten voor Nederland zijn bepaald op basis van de nota's die Nederland bij de Rekencommissie van de Europese Unie heeft ingediend (als bedoeld in artikel 101, derde lid, van Verordening (EEG) nr. 574/72 resp. artikel 74 van Verordening

(EG) nr. 883/2004). Op basis van deze gegevens wordt per jaar de noemer van de factorbepaling bepaald: de gemiddelde kosten voor zorg per rechthebbende in Nederland.

De gemiddelde zorgkosten per rechthebbende in de diverse woonlanden is bepaald op basis van verschillende bronnen. Niet voor al deze landen zijn dezelfde gegevensbronnen beschikbaar.

Het berekeningsjaar

De gemiddelde zorgkosten woonland van een bepaald jaar zijn gebaseerd op de laatst bekende documenten, dan wel op informatie die door het betreffende land aan het Zorginstituut bekend is gemaakt. De bepaling van de factor geschiedt hiermee op basis van historische cijfers van verdragslanden.

Het beschikbaar stellen van benodigde cijfers wordt door verschillende landen op verschillende momenten en op verschillende manieren gedaan. Voor de vaststelling van de woonlandfactoren 2017 heeft het Zorginstituut de meest actuele gegevens als uitgangspunt genomen. Voor een juiste verhouding worden tegenover de buitenlandse gemiddelde zorgkosten in een bepaald jaar de gemiddelde zorgkosten voor Nederland van het overeenkomende jaar gebruikt. “

Uit analyse van de gegevensbronnen blijkt dat steeds minder gebruik gemaakt kan worden van nota's van de Rekencommissie van de Europese Unie, en dat sommige landen wel erg traag zijn in het actualiseren van hun gegevens. Voor Marokko, als meest extreme voorbeeld, wordt nog steeds gebruik gemaakt van de constante woonlandfactor van 0,0125, gebaseerd op gegevens uit 2002.

Een overzicht van de jaarlijkse ontwikkeling van de woonlandfactoren wordt gegeven in onderstaande tabel. De veranderingen door de jaren heen tonen voor veel landen een stijging van de woonlandfactor. De factoren

die van invloed zijn hebben enerzijds betrekking op de ontwikkelingen in de kosten van de Nederlandse wettelijke zorg (de noemer) en anderzijds die van het woonland (de teller). Daarnaast zijn veranderingen in wisselkoersen t.o.v. de Euro in sommige landen die de Euro niet hebben van betekenis.

Wat Nederland betreft kan gewezen worden op volumeveranderingen (veelal beperkingen) die voortkomen uit wijziging van het wettelijke dekkingspakket (vooral in latere jaren, waaronder verschuivingen naar de WMO), of uit budgetteringsmaatregelen.

Andere factoren, die moeilijk zonder nader onderzoek te duiden zijn in hun betekenis, betreffen de volgende: de mate van verschillen tussen Nederland en het woonland in verandering in de zorgconsumptie (die mede door demografische veranderingen worden beïnvloed), en in prijsontwikkeling van de medische behandelingen (die mede door de economische ontwikkeling van een land, de nationale arbeidsmarkt in de zorg en de technologische ontwikkelingen worden bepaald).

Woonland	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2017* minus 2006
België	0,6168	0,6603	0,6149	0,6430	0,6827	0,6827	0,6760	0,6760	0,6715	0,6715	0,7029	0,7029	0,0861
Bosnië-Herzegovina	0,1257	0,0499	0,0412	0,0471	0,0542	0,0542	0,0566	0,0592	0,0611	0,0646	0,0634	0,0645	-0,0612
Bulgarije	.	0,0359	0,0377	0,0454	0,0454	0,0454	0,0454	0,0419	0,0528	0,0606	0,0657	0,0743	0,0384
Cabo Verde	0,0283	0,0283	0,0156	0,0156	0,0323	0,0323	0,0268	0,0268	0,0268	0,0242	0,0227	0,0175	-0,0108
Cyprus	0,2310	0,2310	0,1386	0,1377	0,1377	0,1578	0,1585	0,1700	0,1669	0,1669	0,1645	0,1384	-0,0926
Denemarken	0,6737	0,6737	0,6037	0,6590	0,6590	0,6590	0,7118	0,7118	0,9026	0,9430	0,9247	0,9715	0,2978
Duitsland	0,7194	0,7194	0,6728	0,7102	0,7310	0,7310	0,7253	0,7077	0,7078	0,7407	0,7407	0,8372	0,1178
Estland	0,1142	0,1142	0,1012	0,1162	0,1474	0,1474	0,1553	0,1553	0,1503	0,1677	0,1677	0,2109	0,0967
Finland	0,5406	0,5406	0,5476	0,5476	0,5326	0,5326	0,5907	0,5776	0,6071	0,6299	0,6299	0,6463	0,1057
Frankrijk	0,6633	0,6935	0,6935	0,6790	0,7747	0,7747	0,7685	0,7241	0,7198	0,7198	0,7507	0,8245	0,1612
FRJ Montenegro	0,0605	0,0605	0,0605	0,0605	0,0605	0,0605	0,0605	0,0778	0,0757	0,0757	0,0812	0,0763	0,0158
FRJ Servië	0,0549	0,0549	0,0549	0,0519	0,0667	0,0870	0,0796	0,0713	0,0746	0,0742	0,0757	0,0750	0,0201
FRJ Vojvodine	0,0549	0,0549	0,0549	0,0519	0,0667	0,0870	0,0796	0,0713	0,0746	0,0742	0,0757	0,0750	0,0201
Griekenland	0,2310	0,2310	0,3122	0,3122	0,3085	0,3275	0,3324	0,4253	0,3590	0,3590	0,3590	0,3590	0,1280
Groot-Brittannië	0,6640	0,6640	0,6640	0,6640	0,7449	0,7986	0,6707	0,6013	0,6305	0,3590	0,6626	0,6269	-0,0371
Hongarije	0,1153	0,1452	0,1472	0,1482	0,1448	0,1448	0,1223	0,1223	0,1223	0,1222	0,1186	0,1310	0,0157
Ierland	0,9345	0,9345	1,0176	1,0176	1,0176	1,0176	1,0176	1,0176	0,9268	0,8587	0,8587	0,8226	-0,1119
Island	1,1524	1,0783	1,1108	1,0833	1,0833	1,0833	1,0833	0,7489	0,6970	0,7553	0,7847	0,8594	-0,2930
Italië	0,5845	0,5845	0,5785	0,5627	0,5894	0,6058	0,5594	0,5386	0,5298	0,5569	0,5569	0,5569	-0,0276
Kroatië	0,1499	0,1499	0,1425	0,1541	0,1660	0,1660	0,1989	0,1831	0,1789	0,1865	0,2006	0,1674	0,0175
Letland	0,0560	0,0560	0,0578	0,0819	0,0974	0,0974	0,1086	0,1086	0,0806	0,0885	0,0921	0,0915	0,0355
Liechtenstein	0,6508	0,6508	0,6313	0,6661	0,6938	0,6938	0,7073	0,7295	0,7914	0,8122	0,9395	0,9473	0,2965
Litouwen	0,0190	0,0656	0,0701	0,0889	0,1060	0,1060	0,1112	0,1112	0,1087	0,1163	0,2198	0,2235	0,2045
Luxemburg	0,7964	0,7964	0,7530	0,7950	0,8167	0,8167	0,7784	0,7585	0,7408	0,7408	0,7776	0,7497	-0,0467
Macedonië	0,0505	0,0477	0,0415	0,0454	0,0448	0,0448	0,0456	0,0445	0,0445	0,0527	0,0511	0,0529	0,0024
Malta	0,2009	0,2009	0,1940	0,2046	0,2046	0,2046	0,2177	0,2793	0,2850	0,3001	0,3269	0,1260	0,1260
Marokko	0,0125	0,0125	0,0125	0,0125	0,0125	0,0125	0,0125	0,0125	0,0125	0,0125	0,0125	0,0125	0,0000
Noorwegen	1,3088	1,3088	1,3088	1,3755	1,4227	1,4227	1,2396	1,2666	1,3909	1,5567	1,5288	1,5288	0,2200
Oostenrijk	0,6382	0,6382	0,5984	0,6301	0,6596	0,6596	0,6279	0,6039	0,6055	0,6363	0,6337	0,6476	0,0094
Polen	0,0746	0,0746	0,0676	0,0769	0,0769	0,0769	0,0863	0,1089	0,1116	0,1116	0,1158	0,1606	0,0860
Portugal	0,2823	0,3020	0,2989	0,3117	0,3117	0,3235	0,3110	0,3180	0,3415	0,3415	0,2395	0,2510	-0,0313
Republika Srpska	0,1257	0,0499	0,0412	0,0417	0,0542	0,0542	0,0566	0,0592	0,0611	0,0646	0,0634	0,0645	-0,0612
Roemenië	.	0,0359	0,0437	0,0437	0,0437	0,0437	0,0437	0,0437	0,0578	0,0588	0,0630	0,0630	0,0271
Slovenië	0,1311	0,2721	0,2559	0,2791	0,2867	0,2867	0,3049	0,2886	0,2886	0,2976	0,3150	0,3243	0,1932
Slowakije	0,1021	0,0996	0,1058	0,1058	0,1058	0,1542	0,1879	0,1915	0,1842	0,1940	0,2302	0,2352	0,1331
Spanje	0,3557	0,3557	0,3588	0,3845	0,4073	0,4073	0,4346	0,4043	0,4059	0,3925	0,3733	0,3767	0,0210
Tsjechië	0,1760	0,1760	0,1788	0,1962	0,2149	0,2149	0,2348	0,2392	0,2435	0,2474	0,2432	0,2386	0,0626
Tunesië	0,0281	0,0281	0,0281	0,0281	0,0209	0,0209	0,0216	0,0216	0,0216	0,0216	0,0216	0,0216	-0,0065
Turkije	0,0416	0,0416	0,0416	0,0464	0,0464	0,0464	0,0852	0,0852	0,0852	0,0744	0,0913	0,0913	0,0497
Zweden	0,7723	0,7723	0,7416	0,7416	0,8181	0,8181	0,6845	0,6845	0,7354	0,7573	0,8219	1,0948	0,3225
Zwitserland	0,5297	0,5296	0,5117	0,5182	0,5143	0,5143	0,5333	0,5677	0,6265	0,6509	0,6506	0,6824	0,1527

* vergelijking met het jaar 2007 voor Bulgarije en Roemenië

4. Procedurele aspecten van inning en heffing van de verdragsbijdrage

De administratieve voorschriften om de verdragsbijdrage te innen en te heffen zijn vastgelegd in artikel 69 van de ZVW en in de artikelen 6.3.1. en volgende van de RZv. Onderscheid kan worden gemaakt tussen:

- a. De aanmelding als verdragsgerechtigde
- b. De inhouding van de bijdrage op inkomstenbronnen in Nederland
- c. De vaststelling van het Ninbi inkomen
- d. Het heffen van de aanslag door ZIN

Ad a. De aanmelding als verdragsgerechtigde

De aanmelding als verdragsgerechtigde is geregeld in artikel 69 ZVW. Lid 1 verplicht de verdragsgerechtigde zich aan te melden bij ZIN. Dit kan door middel van het verzoek om een E121 formulier (dat gelijke betekenis heeft als het nieuwere S1 formulier voor EU/EER/Zwitserland), dat online te vinden is op de website van ZIN. ZIN heeft de plicht een E121 af te geven op verzoek aan iemand met een wettelijk pensioen die naar een verdragsland emigreert (in de praktijk: na uitschrijving uit het GBA), of wonende in een verdragsland wettelijk pensioen verkrijgt (evenals aan diens gezinsleden). De aanmelding bij het woonlandorgaan wordt als gelijkwaardig aan aanmelding bij ZIN gezien. Een bestuurlijke boete kan worden opgelegd krachtens artikel 69 lid 9 ZVW, maar in de praktijk ziet ZIN daarvan af, omdat ook zonder die aanmelding in overleg met het woonlandorgaan verdragsgerechtigdheid kan worden vastgesteld.

Medeverdragsgerechtigde gezinsleden dienen zich, of de hoofdverdragsgerechtigde namens hen, afzonderlijk aan te melden.

Sinds 2012 is de beleidslijn van ZIN dat de betrokkene tevoren prevalerend recht kan aantonen indien verdragsgerechtigdheid daardoor dus niet aan de orde is. Prevalerend recht kan zijn op basis van bijvoorbeeld wettelijke ziekteverzekering op grond van arbeid, toewijzing van de kosten van woonlanddekking

aan een andere staat dan Nederland, e.d. Of ZIN deze lijn in de praktijk steeds volgt is onduidelijk. Deze is ook niet voorgeschreven door de Toepassingsverordening Vo987/2009.

Wie zich niet aanmeldt bij ZIN of woonlandorgaan wordt geacht, zij het nog wel te bevestigen door het woonlandorgaan, toch verdragsgerechtigd te zijn op grond van arrest C-345/09: de administratieve handelingen vormen geen constituerende voorwaarde voor het ontstaan van verdragsgerechtigdheid. Op die basis kunnen zorgkosten ook achteraf nog geclaimd worden bij woonlandorgaan of ZIN als men pas later ingeschreven wordt als verdragsgerechtigde bij het woonlandorgaan. Op basis van Vo987/2009 kunnen ZIN en het woonlandorgaan ook zonder overlegging van stukken door betrokkene vaststellen of iemand verdragsgerechtigde is. Uiteindelijk is het woonlandorgaan bepalend voor antwoord op de vraag of en sinds wanneer er sprake is van verdragsgerechtigdheid ten laste van ZIN. ZIN dient binnen de EU op grond van het beginsel van gemeenschapstrouw daarin te volgen, tenzij er evidente aanwijzingen zijn dat het woonlandorgaan in strijd handelt met het gemeenschapsrecht. Het besluit van ZIN iemand wel of niet aan te merken als verdragsgerechtigde, althans om een bijdrage te doen innen, staat open voor bezwaar (beslistermijn van ZIN in beginsel 13 weken) en beroep bij de bestuursrechter.

Ad b. De inhouding van de bijdrage op inkomstenbronnen in Nederland.

De wettelijke basis hiervoor staat in de leden 2, 3 en 4 van artikel 69 ZVW en in artikel 6.3.2. RZv. Onderscheid moet worden gemaakt tussen de bijdrage die de (slechts Nederlandse) pensioenfondsen zijn verschuldigd bij wijze van werkgeversbijdrage en de inhouding van de door de verdragsgerechtigde verschuldigde bijdrage. De RZv regelt in meer algemene termen dat ZIN opdrachten ter zake aan de pensioenfondsen kan geven, niet en detail wanneer te beginnen of te eindigen en tot welke hoogte. Wel kan ook opdracht gegeven worden de bijdrage voor

gezinsleden (de nominale premie ZVW) van het pensioen van de hoofverdragsgerechtigde te doen inhouden. De inning van de nominale premie ZVW dient te worden gedaan door dat pensioenfonds dat als eerste een pensioen of rente verstrekt. Het lijkt me dat dit in de praktijk tot administratieve problemen kan leiden indien het bijvoorbeeld om een klein (vroeg)pensioen zou gaan.

Merk op dat broninhouders niet beperkt zijn tot de organen die wettelijke pensioenen uitkeren, maar ook betrekking kunnen hebben op die lijfrenten uitkeren of in incidentele gevallen bij gepensioneerden zelfs ook werkgevers.

Wat de aanvangsdatum van inhouding betreft valt niet uit te sluiten dat inhouding reeds begonnen is voordat het woonlandorgaan de administratieve bevestiging (door terugzenden van een E121 of S1 aan ZIN) heeft voltooid. Er is geen jurisprudentie beschikbaar over de toelaatbaarheid daarvan.

In beginsel kunnen alle componenten van de bijdrage voor inhouding aan de orde komen, zij het dat de vermindering in verband met heffingskortingen en verhogingen voor de minstverdienende partner moeilijker of niet te incorporeren zijn in de broninhouding. Die zullen dus veelal bij de aanslag van ZIN pas verrekend kunnen worden. In de praktijk zijn er mechanismen om te voorkomen dat er binnen een jaar te veel bijdrage wordt ingehouden, al werd althans in het verleden deze regel nogal eens geschonden, vooral als er meerdere broninhouders zijn. Tegen een dergelijke overschrijding kan bezwaar worden gemaakt door de verdragsgerechtigde dan wel er vindt teruggave plaats bij opleggen van de aanslag door ZIN.

Het is mogelijk dat de RZv, en de bijbehorende procedures en richtlijnen, voor inning van de bijdrage in de toekomst nog aangepast worden op verzoek/advies van ZIN of CAK omdat in het verleden gebleken is dat de complexiteit in de keten, zeker als er meerdere broninhouders zijn, dat administratief wenselijk kan maken. Af te

wachten valt hoe CAK, dat per 1.1.2017 de buitenlandtaken van ZIN overneemt, daarover denkt.

Ad c. De vaststelling van het Ninbi inkomen

De toezending van het Ninbi biljet aan de hoofverdragsgerechtigde en de medeverdragsgerechtigde gezinsleden geschiedt op verzoek van ZIN door de Belastingdienst. Grondslag daarvoor zijn artikel 69 lid 4, artikel 6.3.8 RZv en artikel 8a van de Algemene Wet Inkomensafhankelijke Regelingen (AWIR). Uit dit laatste artikel blijkt dat het Ninbi inkomen slechts dient om het buitenlandse deel in het verzamelinkomen vast te stellen, waarbij kennelijk het doel is slechts inkomensgegevens te verzamelen ten dienste van de WLZ component in de verdragsbijdrage en niet de ZVW component. Dit laatste wordt in de jurisprudentie bevestigd. Kennelijk is het zo dat ZIN aan de Ninbi beschikking die door de Belastingdienst wordt afgegeven geen gegevens ontleent ter vaststelling van de ZVW component, al valt niet uit te sluiten dat ZIN daartoe wel gerechtigd zou zijn (ook al omdat lid 6 van artikel 6.3.1. RZv duidelijk erop wijst dat het Ninbi inkomen mede dient ter vaststelling van de bijdrage voor de ZVW component). Bij implicatie zouden dan buitenlandse bronnen (loon, maar vooral buitenlandse pensioenen en lijfrentes) buiten de berekening van de inkomensafhankelijke bijdrage ZVW blijven. Indien dit structureel het geval is zouden potentiële verdragsgerechtigden tijdens hun werkzame leven kunnen overwegen in Nederland opgebouwde aanspraken op bedrijfspensioenen aan een buitenlands pensioenfonds over te laten dragen. In beginsel bestaan daartoe mogelijkheden onder door de Nederlandse Bank gestelde voorwaarden.

Buitenlandse inkomens blijven dus in het kader van Ninbi juist niet buiten beschouwing voor de vaststelling van de WLZ component in de verdragsbijdrage (en evenmin voor de vaststelling van het belastbare wereldinkomen in het kader van heffing van inkomstenbelasting en de vaststelling van het recht op toeslagen).

De Belastingdienst verzendt dus op verzoek van Zin de Ninbi aangiftebiljetten. In de ZVW, RZv of AWIR is niet geregeld op welk tijdstip die biljetten worden verzonden. Er bestaat mijns inziens aangifteplicht op grond van Uitvoeringsregeling Algemene wet inzake rijksbelastingen 1994, artikel 2 lid mocht de Belastingdienst geen Ninbi biljet hebben toegezonden, en wel door indiening van een verzoek bij de Belastingdienst om een Ninbi biljet toe te zenden voor 15 juli van het navolgende jaar (behalve indien geen aanslag zal worden opgelegd).

Pogingen van verdragsgerechtigden om een verzoek tot invulling van het Ninbi biljet als strijdig met Nederlandse regelgeving aan te merken zijn alle door de hoogste rechter, de CRvB (en zelfs de Hoge Raad), afgewezen. De Belastingdienst heeft ruime bevoegdheden af te wijken van het Ninbi biljet bij vermoeden dat een te laag bedrag is opgegeven of indien het niet is ingevuld en geretourneerd (art. 8a lid 3 AWIR). In het laatste geval was enkele jaren de praktijk dat de Belastingdienst het inkomen zodanig hoog vaststelde dat een maximale bijdrage voor de WLZ component ontstaat en geen recht op toeslagen. Of dit nog steeds zo geschiedt is onbekend.

De door de Belastingdienst vastgestelde Ninbi beschikking staat open voor bezwaar en beroep naar hoofdstuk V van de Algemene Wet inzake Rijksbelastingen, dus identiek aan de mogelijkheden voor bezwaar en beroep voor de heffing van inkomstenbelasting. Gebleken is dat bezwaar tegen de inkomenshoogte volgens de Ninbi beschikking niet in een later stadium bij ZIN kan worden neergelegd, noch zal de bestuursrechter een beroep alsdan nog willen honoreren.

De Belastingdienst dient zich bij het vaststellen van een Ninbi-beschikking, en de beslissing op eventueel bezwaar, te houden aan redelijke termijnen zoals deze in het bestuursrecht gelden, op straffe van € 500 per zes maanden overschrijding.

Ad d. Het heffen van de aanslag door ZIN

Na toezending van de Ninbi-gegevens door de Belastingdienst aan ZIN stelt ZIN de (voorlopige) aanslag op in overeenstemming met artikel 6.3.3. RZv. door deze te berekenen als de totaal verschuldigde bijdrage minus hetgeen al ingehouden is of op andere wijze betaald. Daarbij gelden afzonderlijke termijnen voor de nominale premie ZVW (voor 1 april van het jaar volgend op het kalenderjaar waarop de bijdrage betrekking heeft) en de overige componenten (voor 30 september). Deze termijnen worden echter niet altijd in acht genomen en zelfs blijft de voorlopige aanslag in de praktijk ook wel achterwege. Een verdragsgerechtigde kan zich daar echter niet op beroepen aangezien het geen verjarings- of vervaltermijnen betreft aldus blijkt uit de jurisprudentie. Het niet betalen van een voorlopige aanslag lijkt overigens evenmin tot een sanctie te leiden.

De definitieve aanslag dient binnen zes maanden na het tijdstip waarop zowel de aanslag inkomstenbelasting als de Ninbi beschikking onherroepelijk zijn geworden te worden vastgesteld. Ook die termijn houdt geen verjarings- of vervaltermijn in. Kennelijk speelt de aanslag inkomstenbelasting ook een rol omdat het recht op heffingskortingen in het kader van de inkomstenbelasting voorgaat op dat recht in de sfeer van de verdragsbijdrage. Er is in de RZv niet voorzien in verwijzing naar het ook definitief zijn van de aanslag ib voor de eventuele partner, hetgeen zou kunnen leiden tot frictie tussen de vaststelling van de bijdrage voor een hoofdverdragsgerechtigde en de aanslag ib voor de partner in verband met de heffingskortingen. ZIN heeft in dat geval, bijvoorbeeld indien de verhogingen voor de heffingskortingen voor de minstverdienende partner bij de inkomstenbelasting alsnog worden toegekend, waarschijnlijk wel recht op herziening van de aanslag voor de hoofdverdragsgerechtigde andere partner.

Bezwaar tegen de Ninbi aanslag kan gemaakt worden op basis van artikel 69 lid 5 ZVW, met een dertienwekentermijn. Dit bezwaar kan

betrekking hebben op aspecten die met verdragsgerechtigdheid te maken hebben (bijvoorbeeld onterecht aangenomen, onjuiste periodes, onjuiste aannames ten aanzien van medeverdragsgerechtigdheid van gezinsleden), en mogelijk ook op de ZVW component in de bijdrage. Bezwaar tegen het Ninbi-inkomen zal leiden tot niet-ontvankelijkheid bij ZIN en in beroep bij de bestuursrechter, onder terugverwijzing naar de Belastingdienst resp. de belastingrechter. Dit zal dan meestal impliceren dat de bezwaartermijn bij de Belastingdienst al is verstreken, zodat slechts een verzoek tot herziening rest bij de belastinginspecteur (tegen diens beslissing staat geen beroep open).

Bezwaar tegen de hoogte van de aanslag omdat ZIN verzuimd heeft een broninhouder (tijdig) te doen inhouden is door de rechter afgewezen.

De redelijke termijn jurisprudentie in verband met schadevergoedingen bij termijnoverschrijding kan worden ingeroepen bij de definitieve aanslag van ZIN, maar de begindatum van de termijn is dan dus te bepalen als einde van de genoemde zesmaandstermijn.

Enkelvoudige wettelijk rente dient door ZIN te worden vergoed ingeval van teruggave bij aanslag, en wel vanaf het einde van het kalenderjaar waarop de bijdrage betrekking heeft. Analooq zou die rente in rekening gebracht moeten worden indien moet worden bijbetaald. In het verleden, voor een enkel jaar zelfs vastgelegd in een ministeriële beslissing, heeft CvZ als voorloper van ZIN de heffing van rente nogal eens achterwege gelaten, namelijk indien late vaststelling van de aanslag de betrokkene niet te verwijten was. Of, en volgens welke normen, deze praktijk nog steeds wordt toegepast, is niet bekend.

Een bedrag tot € 25 hoeft volgens de RZv niet te worden terugbetaald door ZIN maar kan worden verrekend met een toekomstige bijdrage. ZIN meldt echter daarover het volgende: “*vanwege administratie- en bankkosten is het niet zinvol om lage bedragen in te vorderen of uit te betalen.*”

Daarom maken wij gebruik van minimumbedragen. Bent u ons nog geld schuldig, dan betaalt u pas als het bedrag 50 euro of hoger is. Krijgt u van ons nog geld, dan betalen we pas uit als dat bedrag tenminste 5 euro is. Voor de landen Marokko, Tunesië, Turkije of Kaapverdië geldt een ander bedrag. In die landen zijn de bankkosten vaak hoger dan 15 euro. Daarom betalen wij een bedrag onder de 15 euro niet uit.”

ZIN stelt in beginsel een termijn van 6 weken voor betaling van de aanslag. In geval een verdragsgerechtigde niet direct kan betalen kan een betalingsregeling worden overeengekomen.

Zie voorts op de website van ZIN onder “*Herinnering, aanmaning en deurwaarder:*”

Uw jaarafrekening moet u altijd binnen 6 weken betalen. U kunt met ons een betalingsregeling afspreken; in dat geval gelden andere betalingstermijnen. Heeft u geen betalingsregeling en betaalt u niet binnen 6 weken, dan sturen wij u een herinnering. U krijgt dan nog 2 weken de tijd om te betalen. Als u nog steeds niet betaalt, ontvangt u van ons een aanmaning. Dat is uw laatste mogelijkheid om de jaarafrekening te betalen; u heeft daar 2 weken de tijd voor.

Heeft u na de herinnering en de aanmaning nog niet betaald, dan dragen wij de vordering op u over aan de deurwaarder. In dat geval wordt het bedrag verhoogd met de incassokosten van de deurwaarder. Die kosten komen voor uw rekening.

U kunt de jaarafrekening echt niet betalen?

Soms meldt de deurwaarder ons dat u op dat moment uw jaarafrekening echt niet kan betalen. Dan stoppen wij tijdelijk het incassoproces. Wel controleert de deurwaarder één maal per jaar of u op een later tijdstip misschien wel kunt betalen. Als dat zo is, dan starten wij opnieuw het incassoproces.”

Oer de betalingsregeling meldt ZIN het volgende: *“Als u een jaarafrekening heeft ontvangen en u moet bijbetalen, kunt u een betalingsregeling treffen. U kunt een regeling afspreken voor maximaal 12 of maximaal 24 maanden. Dat is afhankelijk van de hoogte van het bedrag dat u ons moet betalen.*

1. *Voor een bedrag tussen de 100 en 600 euro kunt u een betalingsregeling treffen voor een periode van 2 tot maximaal 12 maanden. Het termijnbedrag is minimaal 50 euro.*
2. *Is het bedrag dat u moet betalen tussen 600 en 2400 euro, dan kunt u een regeling treffen voor een periode van maximaal 12 maanden.*
3. *Is het bedrag dat u moet betalen meer dan 2400 euro, dan kunt u een regeling treffen voor een periode van maximaal 24 maanden.”*

Daarnaast meldt ZIN de eventuele mogelijkheid deel te nemen aan een schuldsaneringsregeling: *“Een deelname aan een schuldsaneringsregeling die wettelijk is vastgesteld (Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen - WSNP) is per verdragsland verschillend. Wij zullen dit per situatie beoordelen. “*

In discussie is de mogelijkheid om beslag te leggen op uitkering of pensioen ter aanvulling op of vervanging van dwangbevel per deurwaarder.

De Column van Jan de Voogd over de verdragsbijdrage aan het Zorginstituut Nederland (ZIN) bestaat uit 4 delen:

Deel 1 – Inleiding en de inkomenscomponent ZVW

Deel 2 – De bijdrage voor de WLZ component

Deel 3 – De woonlandfactor en procedurele aspecten van de bijdrage

Deel 4 – Beschouwing over kritiek op de verdragsbijdrage